

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ
ФАКУЛЬТЕТ «УПРАВЛІННЯ ЗАЛІЗНИЧНИМ ТРАНСПОРТОМ»

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету



Олег СТРЕЛКО

_____ 2022 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 10 «Природничі науки»

Спеціальність: 101 «Екологія»

Освітньо-професійні програми: «Екологія транспортної інфраструктури»

2022-2023 навчальний рік

Робоча програма дисципліни «Соціологія» для студентів рівня вищої освіти перший (бакалаврський) за спеціальністю 101 «Екологія». К.: ДУІТ, 2022. 16 с.

Розробник: к. філос. н., доцент, доцент кафедри філософії та історії науки і техніки Хромова Ольга Ігорівна



_____ (підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри «Філософія та історія науки і техніки»

Протокол від «30» _____ серпня _____ 2022 року № 1



Завідувач кафедри _____

(підпис)

Віра ГАМАЛІЯ

© Хромова О.І., 2022 рік

© Хромова О.І., 2023 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>10 «Природничі науки»</u> (шифр і назва)	За вибором	
	Спеціальність <u>101 «Екологія»</u>		
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма <u>«Екологія транспортної інфраструктури»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	—
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>контрольна робота</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 150		6-й	—
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента - 7	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	30 год.	—
		Практичні, семінарські	
		15 год.	—
		Лабораторні	
		—	—
		Самостійна робота	
		105 год.	—
Індивідуальні завдання:			
20	—		
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 30/70

для заочної форми навчання – —

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Соціологія – одна з наймолодших наук, наукова дисципліна, що вивчає особливу реальність навколишнього нас світу – людське суспільство.

В третьому тисячолітті у всьому світі відбуваються істотні зміни у сфері праці, інформації і влади. Освіта стає самостійним чинником глибоких соціальних і економічних змін. Високоосвічені люди є тепер не просто носіями кращих зразків національної культури, але і особливим суспільним потенціалом, без якого суспільство стає неконкурентоздатним. Тепер студенти мають бути не тільки професійно підготовленими у вибраній області, але і соціально компетентними людьми, що знають закони соціальної організації, розвитку суспільних змін, володіють азами грамотного спілкування.

Сьогодні соціальна значущість людей є еквівалентом їх суспільної гідності, дозволяє їм реалізуватися в суспільстві собі подібних і здійснити своє призначення. Знання соціології як необхідного елементу сучасної гуманітарної культури – найважливіша умова розвитку людського в людині, яку від інших «стадних» тварин відрізняють інтелект, здібність до усвідомлення і духовність, пріоритет ціннісного світу.

Сучасна соціологічна наука являє собою гігантську систему соціальних знань, дослідницьких технологій, методик, за допомогою яких вона охоплює соціальну реальність, процеси і явища соціального життя, інші соціальні сфери. Цей масив невпинно поповнюється новими знаннями.

Освоєння курсу соціології дозволяє також оволодіти фундаментальними основами важливих знань, уміннями та навичками з підготовки й проведення конкретних соціологічних досліджень.

Мета вивчення дисципліни – ознайомлення студентів з основними етапами становлення і розвитку соціології як науки, процесами суспільного життя, законами функціонування і розвитку суспільства та його складових компонентів.

Завдання дисципліни – формування у студентів соціологічного світогляду щодо розкриття соціальних явищ та процесів, що пронизують соціальні взаємодії людей у різних вимірах суспільного життя та повсякденності; розвиток вмінь послуговуватися категоріальним апаратом соціології, її методами дослідження, а також теоретичними та концептуальними напрацюваннями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- загальну характеристику суспільства як цілісної системи та її складових елементів;
- предмет, структуру, функції, принципи, методи, основні категорії та закони соціології як науки;
- особливості становлення соціології як самостійної науки;
- структуру та зміст спеціальних соціологічних теорій;
- послідовність розробки програми соціологічного дослідження;

- основні методи збору, обробки, аналізу результатів соціологічного досліджень;
- шляхи реалізації результатів соціологічних досліджень і соціальних технологій у суспільній практиці;

вміти:

- пояснювати, оцінювати, узагальнювати знання про суспільство в контексті системного підходу з елементами структурно – функціонального аналізу;
- володіти основними соціологічними термінами, користуватися ними під час виступів на семінарах, в дискусіях, диспутах тощо;
- користуватися всіма доступними джерелами соціологічних знань; самостійно добирати матеріал до реферату, доповіді, самостійної роботи;
- брати участь в організації та проведенні соціологічних опитувань;
- використовувати на практиці результати соціологічних досліджень при діагностуванні причин соціальних конфліктів в сім'ї, колективі, на виробництві;
- сприяти розв'язанню міжособистісних та трудових конфліктів, виконуючи роль медіатора.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ЄКТС)

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретична соціологія.

Тема 1. Вступ до соціології. Соціологія як наука

Соціологія як наука. Об'єкт і предмет соціології. Особливості та відмінні риси соціологічного підходу до розуміння суспільства.

Структура соціологічної системи знання. Органічний зв'язок конкретно-соціологічних досліджень з загальною та спеціальними соціологічними теоріями. Мікро- та мікросоціологія.

Основні пізнавальні задачі та функції соціології. Роль соціології у житті суспільства. Місце соціології в системі наук. Соціологія як генералізуюча наука. Зростання ролі соціології у сучасних умовах України.

Тема 2. Історія становлення та основні етапи розвитку соціології

Передумови виникнення соціології як науки. Етапи розвитку і становлення соціології: протосоціологія, класичний та посткласичний етапи.

Протосоціологія. Соціально-філософські проблеми суспільства і соціального пізнання у спадщині Демокріта, Платона, Арістотеля.

Соціальне знання доби середньовіччя. Теософічні погляди на суспільство Августина Блаженного. Соціальні утопії Т.Мора і Т.Кампанелли.

Соціальні знання і дослідження нового часу (XVII – початок XIX ст.). Особливості розвитку соціального знання нового часу. Теорія «суспільного договору» Томаса Гоббса.

Становлення соціології як самостійної науки. О. Конт – засновник соціології. Обґрунтування О. Контом необхідності нової науки про суспільство. Вчення про «позитивне знання». Класифікація наук та місце в ній соціології. Соціальна статика та соціальна динаміка у вченні О. Конта.

Г. Спенсер як продовжувач позитивістської лінії у соціології. Ідея соціальної революції. Соціальна політика. Соціологія Е.Дюркгейма та її суперечливий характер. Соціальні факти. Колективні уявлення. Соціологізм Е.Дюркгейма. Роль Е.Дюркгейма в історії соціологічної думки.

Розуміюча соціологія Макса Вебера. Поняття соціальної дії та її основні типи. Суб'єкт соціальної дії. Місце М.Вебера в історії соціології. Соціологічне вчення Г. Зіммеля. Асоціації та їх різновиди. Проблема відчуження. Соціологія Ф. Тьоніса та його вчення про спільноти і спілки.

Соціологія марксизму про економічні детермінанти історичного розвитку суспільства. Історія суспільства як процес зміни суспільно-економічних формацій.

Основні школи та напрями в соціології. Соціологія другої половини ХХ ст. Основні парадигми сучасного соціологічного знання та його структура. «Теорія системи», «теорія раціонального вибору», «теорія обміну», сучасні теорії фемінізму, постмодерністські соціологічні теорії.

Зародження та розвиток української соціології. Політична соціологія М. Драгоманова. Українська ідея М. Грушевського. Ідея національної держави В. Липинського.

Тема 3. Суспільство як соціальна система. Соціальна структура та соціальна стратифікація

Зміст поняття «суспільство», його сутнісна характеристика. Суспільство і природа. Системний підхід до вивчення суспільства в соціології. Базисні компоненти суспільного життя: соціальні процеси, взаємодії, відносини та зміни; соціальні спільноти та соціальні інститути; соціальний зв'язок і контроль.

Сутнісні риси суспільства, проблема типологізації суспільств. Характерні риси і тенденції постіндустріального суспільства.

Соціальна структура суспільства та її складові. Соціальна спільнота як предмет сфери соціології. Типологія соціальних спільнот. Основні елементи соціальної структури: соціальні групи, соціальні інститути, соціальні організації, особистість.

Структура, функції і дисфункції соціальних інститутів. Соціальні інститути політики, економіки, релігії, освіти, науки, сім'ї. Зміни соціальних інститутів. Сутність сім'ї як соціального інституту.

Соціальна стратифікація та соціальна мобільність. Сутність соціальної стратифікації. Історичні типи стратифікації. Виміри стратифікації. Бідність і нерівність. Багаті, вимір нерівності. Вимір бідності.

Рівень життя. Убогість. Депривація. Субкультура бідності. Соціальна мобільність, її види. Міграція.

Тема 4. Особистість в системі соціальних зв'язків

Поняття особистості в соціології. Особистість як об'єкт і суб'єкт соціальних відносин, її місце в системі соціальних зв'язків.

Соціальна структура та типологія особистості. Процес соціалізації: етапи (первинна, вторинна), компоненти (освіта та виховання). Соціальна поведінка та фактори її формування.

Соціальний статус і соціальна роль особистості, шляхи їх набуття. Рольовий набір і рольові конфлікти. Девіантна поведінка особистості, її причини та види.

Тема 5. Культура та суспільство

Соціологія культури: об'єкт, предмет, завдання. Поняття «культура». Історія розвитку уявлень про культуру. Культура та цивілізація: проблеми взаємодії. Культурні універсалії. Матеріальна та духовна культура. Структура культури. Звичаї. Традиції. Норми. Цінності та ціннісні орієнтації. Функції культури. Типи, форми та рівні культури. Домінуюча культура, субкультура та контркультура. Масова, висока та народна культура. Культурний етноцентризм та культурний релятивізм. Статика та динаміка культури. Роль культури у процесі соціалізації особистості: проблема ідентифікації і соціальної ідентичності. Соціальна та професійна творчість.

Динаміка культури. Основні соціально-історичні типи соціокультурної регуляції. Традиційна регуляція в сучасному суспільстві. Ціннісно-нормативний механізм соціальної регуляції.

Змістовий модуль 2. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії.

Тема 6. Соціологія сім'ї

Поняття про предмет соціології сім'ї та гендерної соціології. Основні поняття гендерної соціології, гендерні ролі, проблеми гендерної соціалізації. Гендерні ідеали, стереотипи та тенденції їх змінювання в сучасному суспільстві.

Сім'я і шлюб як соціальні інститути. Функції, структура і типи сімей. Демографічна політика та демографічна ситуація в Україні.

Тема 7. Соціологія молоді

Соціологія молоді як галузь соціологічного знання. Історія розвитку соціології молоді.

Молодь як специфічна соціально-демографічна група. Юність як соціальна проблема.

Процес інтеграції молоді в суспільні структури. Молодіжна субкультура як фактор соціалізації особистості.

Життєві стратегії молоді. Молодь на ринку праці. Державна молодіжна політика.

Тема 8. Соціологія праці та управління

Поняття предмета соціології праці та управління. Місце соціології праці та управління у системі соціологічних знань. Система соціальних зв'язків та соціальні відносини в процесі праці та управління. Фактори формування ставлення до праці та управління.

Основні категоріальні характеристики праці: «характер праці», «зміст праці», «умови, види, організація праці». Суб'єктивні характеристики сфери праці: «мотивація», «ставлення до праці», «задоволеність умовами праці», «трудова адаптація», «соціально-психологічний клімат у колективі».

Принципи управління соціальними процесами. Особистість керівника та методи підвищення ефективності його праці і взаємодії з колективом. Поняття соціальних технологій та їх роль у розвитку трудового колективу. Застосування менеджерських засобів і методів праці.

Тема 9. Соціологія конфлікту

Соціологія конфлікту як галузь соціологічного знання. Поняття «соціальний конфлікт». Причини соціальних конфліктів, їх класифікація, механізм, структура та функції. Поняття соціального конфлікту у фундаментальних теоріях М. Вебера, Г. Зіммеля, К. Маркса.

Проблеми соціології конфлікту в дослідженнях сучасних вчених.

Прогнозування та попередження конфліктів. Стратегії виходу з конфліктної ситуації. Поняття медіації та її роль. Шляхи гармонізації суспільних відносин в українському суспільстві.

Тема 10. Методика організації соціологічних досліджень

Особливості підготовки і проведення соціологічного дослідження. Програма соціологічного дослідження, компоненти, етапи. Поняття вибірки.

Методи збирання соціологічної інформації. Опитування та його види. Спостереження та його види. Експериментальні методи в соціології.

Методи обробки та аналізу емпіричних даних. Процедура інтерпретації результатів соціологічних досліджень. Комп'ютерні програми обробки соціологічних даних. Підготовка практичних рекомендацій.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. Теоретична соціологія										
Тема 1. Вступ до соціології. Соціологія як наука.	6	2	2	–	2	–	–	–	–	–
Тема 2. Історія становлення та основні етапи розвитку соціології. Протосоціологія.	10	2	–	–	8	–	–	–	–	–
Тема 3. Історія становлення та розвитку соціології. Становлення соціології як самостійної науки.	10	2	2	–	6	–	–	–	–	–
Тема 4. Історія становлення і розвитку соціології. Соціологія ХХ-ХХІ ст.	8	2	–	–	6	–	–	–	–	–
Тема 5. Суспільство як соціальна система. Соціальна структура суспільства.	8	2	2	–	4	–	–	–	–	–
Тема 6. Соціальна стратифікація та соціальна мобільність.	8	2	2	–	4	–	–	–	–	–
Тема 7. Соціологія особистості.	8	2	2	–	4	–	–	–	–	–
Тема 8. Соціологія культури.	8	2	2	–	4	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 1	66	16	12	–	40	–	–	–	–	–
Модуль II. Спеціальні та галузеві соціологічні теорії										
Тема 9. Соціологія сім'ї.	10	2	–	–	8	–	–	–	–	–
Тема 10. Соціологія молоді.	10	2	2	–	6	–	–	–	–	–
Тема 11. Соціологія праці та управління.	10	2	2	–	6	–	–	–	–	–
Тема 12. Принципи управління соціальними процесами.	10	2	–	–	8	–	–	–	–	–

Тема 13. Соціологія конфлікту.	12	4	–	–	8	–	–	–	–	–
Тема 14. Методика організації соціологічних досліджень.	12	2	1	–	9	–	–	–	–	–
Разом за змістовим модулем 2	64	14	5	–	45	–	–	–	–	–
Усього годин	130	30	15	–	85	–	–	–	–	–
ІНДЗ	20		–	–	20	–	–	–	–	–
Усього годин	150	30	15	–	105	–	–	–	–	–

5. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Тема 1. Соціологія як наука.	2	–
2	Тема 2. Історія становлення та основні етапи розвитку соціології.	2	–
3	Тема 3. Суспільство як соціальна система. Соціальна структура та соціальна стратифікація.	2	–
4	Тема 4. Особистість в системі соціальних зв'язків.	2	–
5	Тема 5. Культура та суспільство.	2	–
6	Тема 6. Соціологія сім'ї та молоді.	2	–
7	Тема 7. Соціологія праці та управління.	2	–
8	Тема 8. Методика організації соціологічних досліджень.	1	–
	Разом	15	–

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Тема 1. Місце соціології в системі наук.	2	–
2	Тема 2. Соціальне знання доби середньовіччя.	8	–
3	Тема 3. Основні соціологічні концепції ХХ ст.	6	–
4	Тема 4. Зародження та розвиток української соціології.	6	–
5	Тема 5. Характерні риси і тенденції постіндустріального суспільства.	4	–

6	Тема 6. Соціальна стратифікація українського суспільства.	4	–
7	Тема 7. Девіантна поведінка особистості, її причини та види.	4	–
8	Тема 8. Молодіжна субкультура як фактор соціалізації особистості.	4	–
9	Тема 9. Основні тенденції розвитку та проблеми сучасної української сім'ї.	8	–
10	Тема 10. Соціальні аспекти державної молодіжної політики сьогодні.	6	–
11	Тема 11. Фактори формування ставлення до праці та управління.	6	–
12	Тема 12. Основні методи запобігання конфліктам.	8	–
13	Тема 9. Поняття соціальних технологій та їх роль у розвитку трудового колективу.	8	–
14.	Тема 10. Комп'ютерні програми обробки соціологічних даних.	9	–
15.	Контрольна робота	20	–
Разом		105	–

7. ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (КОНТРОЛЬНА РОБОТА)

Одним з видів науково-дослідного завдання, що є складовою самостійної роботи студента є контрольна робота. Виконання такої форми роботи закладає у студента первинні навички самостійної дослідницької діяльності, набуття навичок пошуку, опрацювання відповідних джерел інформації, а також дозволяє перевірити рівень засвоєння основних знань з навчальної дисципліни¹.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, наочні засоби, різні види самостійної роботи, а саме:

- опрацювання обов'язкової та додаткової літератури за темою, складання конспекту з окремих питань;
- підготовка і написання рефератів, словників, оглядів за темами, доповідей, презентацій, групових проєктів та інших письмових робіт на задану тему;

¹ Див.: Методичні рекомендації та завдання для виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Соціологія» (НМКД)

- виконання домашніх завдань: підбір і вивчення літературних джерел; розробка і складання різноманітних схем, що передбачає самостійне опрацювання окремих питань теми;
- підготовка до участі у наукових конференціях, творчих вечорах, олімпіадах тощо;
- підготовка до семінарських занять.

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Поточний контроль – контроль за виконанням самостійної роботи (усне опитування, перевірка письмових завдань); перевірка підготовки до семінарських занять (усне опитування, оцінка виступів студентів при обговоренні теоретичних питань); підсумковий контроль за змістовими модулями (усне опитування, письмові відповіді на проблемні питання).

Модульний рубіжний контроль – письмова робота.

Підсумковий семестровий контроль – залік.

Курс дисципліни поділено на два змістовних модулі. Кожний модуль складається з тем, які є обов'язковими для опанування. В кінці вивчення курсу проводиться модульний контроль оцінювання знань студентів у формі письмової роботи або тестування.

Кожний модуль складається із трьох видів роботи: вивчення теоретичного курсу (лекційний матеріал), підготовки до семінарських занять (протягом семестру), а також постійної самостійної роботи студента. Кожний вид роботи є обов'язковим і оцінюється відповідною кількістю балів. Балами оцінюється також самостійна робота студентів.

10. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модулі	Модуль I				Модуль II				Кількість балів у семестрі*	Підсумковий контроль (залік, екзамен)**	
	50			Модульний контроль	40			Модульний контроль			
Змістові модулі	ЗМ 1				ЗМ 2						
Кількість балів за ЗМ та модульний контроль	40			10	30			10	90	10	
Кількість балів за видами роботи	Лекції	Практичні	СРС	Модульний контроль	Лекції	Практичні	СРС	Індивідуальне завдання	Модульний контроль	Робота протягом семестру	Залік

Відвідування	4				4						
Активність на заняттях		12				6					
Виконання СРС			24				20				
Наукова робота	Участь у наукових конференціях, семінарах, круглих столах, студентських олімпіадах та конкурсах – 0-15 балів								20	70	10

Критерії оцінювання модульного завдання

Завдання	Кількість балів
Питання 1	3
Питання 2	4
Питання 3	3
Разом	10

Критерії оцінювання залікового завдання

Завдання	Кількість балів
Питання 1	10
Питання 2	10
Питання 3	10
Разом	30

11. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	не зараховано з обов'язковим повторним

		дисципліни	вивченням дисципліни
--	--	------------	-------------------------

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Силабус дисципліни.
2. Опорні конспекти лекцій.
3. Робоча навчальна програма.
4. Хромова О.І., Черняк Д.С. Плани семінарських занять та методичні рекомендації з підготовки до семінарів з навчальної дисципліни. «Соціологія» для студентів всіх спеціальностей денної та заочної форм навчання. К.: ДУІТ, 2022. 37 с.
5. Хромова О.І. Соціологія: Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт для студентів всіх спеціальностей заочної форми навчання. К.: ДУІТ, 2020. 39 с.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Конспект лекцій з дисципліни «Соціологія» для студентів всіх спеціальностей /Укл.: Мачуліна І.І.–Дніпродзержинськ, ДДТУ, 2015. 61с.
2. Курчаба Т. Соціологія: навч.-метод. посібник / Т.Курчаба. Л.: ПП Сорока Т.Б., 2015. 184 с.
3. Соціологія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів/ за заг. ред. В.І. Докаша. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 360 с.
4. Соціологія : навч. посібник для студ. вищ. навч. закладів – 2-ге вид., доопр., доп / за заг. ред. В.І.Докаша. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2012. – 448 с.
5. Соціологія: теорії середнього рівня [Текст] : навч. посіб. / [Ю. Ф. Пачковський та ін.] ; за ред. д-ра соціол. наук, проф. Ю. Ф. Пачковського ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. Київ : Каравела, 2020. 355 с.
6. Танчин І.З. Соціологія: Навч. посіб 4-те вид., перероб. ідоп. К.: Знання, 2013. 351 с.
7. Філіпов В. К. Соціологія: Навчально-методичний посібник для студентів денної форми навчання. К.: ДЕТУТ, 2013. 287 с.

Допоміжна

8. Кондратик Л. Й. Практикум з історії соціології [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Л. Й. Кондратик, Т. П. Ліщук-Торчинська ; Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк : Вежа-Друк, 2014. Ч.2 : Класична соціологія ХІХ - початку ХХ століття. 2018. 131 с.
9. Пилипенко В.Є. Українська соціологія сьогодні: дослідження основних сфер життєдіяльності суспільства. Львів: ЗУКЦ, 2012. 326 с.

10. Стан сингулярності: соціальні структури, ситуації, повсякденні практики / С. Макеєв, С. Оксамитна, А. Домаранська, О. Іванов, Т. Костюченко, Л. Малиш, Т. Марценюк, С. Стукало ; за ред. С. Макеєва і С. Оксамитної. К. : НаУКМА, 2017. 180 с.
11. Степаненко В.П. Громадянське суспільство: дискурси і практики / Віктор Степаненко. К.: Ін-т соціології НАН України, 2015. 420 с.
12. Смилова морфологія соціуму / За ред. Н.Костенко. К.: ІС НАН України. 2012.
13. Соціально-психологічні чинники інтеграції українського соціуму/ [О.Г.Злобіна, М.О.Шульга, Л.Д. Бевзенко та ін.]; за наук. ред. О.Г.Злобіної. Київ : Інститут соціології НАН України, 2016. 276 с.
14. Сучасні методи збору і аналізу даних в соціології. Матеріали VI Міжнародних соціологічних читань пам'яті Н.В.Паніної. К.: ІС НАНУ, 2013.
15. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Випуск 3 (17) / Головні редактори д. екон. н. В.М.Ворона, д. соціол. н. М.О.Шульга. Київ : Інститут соціології НАН України, 2016. 550 с.: Розділ 1; Розділ 2; Розділ 3.
16. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Випуск 2 (16) / Головні редактори д. екон. н. В.М.Ворона, д. соціол. н. М.О.Шульга. Київ : Інститут соціології НАН України, 2015. 780 с.
17. Українське суспільство: моніторинг соціальних змін. Випуск 1 (15), Т. 1 / Головні редактори д. екон. н. В.М.Ворона, д. соціол. н. М.О.Шульга. Київ. Інститут соціології НАН України, 2014. 650 с.
18. Штомпка, Пйотр. Соціологія. Аналіз суспільства [Текст] : [підручник : монографія] / [П. Штомпка ; пер. з пол. Г. Теодорович]. Нове розшир. вид. Львів : Колір ПРО, 2020. 799 с. : портр. Бібліогр.: с. 784-786.

14. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.nbuv.gov.ua/node/554> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського, каталоги.
2. <http://i-soc.com.ua/> – Інститут соціології НАН України
3. <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=about> – Київський міжнародний інститут соціології